

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

УХВАЛЕНО

Вченою радою
Білоцерківського національного
аграрного університету
Протокол № 16
від «23» 12 2019 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор Білоцерківського
національного аграрного
університету; академік НААН
А.С. Даниленко
«23» _____ 2019 р.



ПОЛОЖЕННЯ

**ПРО ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ
У БІЛОЦЕРКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ АГРАРНОМУ
УНІВЕРСИТЕТІ**

м. Біла Церква
2019

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про вибіркові навчальні дисципліни у Білоцерківському національному аграрному університеті (далі – Положення) забезпечує реалізацію студентами права на вільний вибір дисциплін в обсязі не менш 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС для відповідного рівня вищої освіти, що визначено п. 15 частини 1 статті 62 Закону України «Про вищу освіту» (зі змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017).

1.2. Цим Положенням визначається процедура формування переліку, обрання та подальшого вивчення здобувачами вищої освіти Білоцерківського національного аграрного університету (далі – Університету) вибіркового навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом.

1.3. Це Положення розроблено з урахуванням Положення про організацію освітнього процесу в Білоцерківському національному аграрному університеті (далі – Університет), схваленого рішенням Вченої ради (протокол № ___ від _____ р.) і поширюється на всі факультети Університету.

1.4. Загальне керівництво з упровадження та реалізації зазначеного Положення покладається на відділ навчально-методичної та виховної роботи Університету.

1.5. Навчальні дисципліни за вибором або вибіркові навчальні дисципліни – це дисципліни, які пропонуються закладом вищої освіти для більш повного задоволення освітніх і кваліфікаційних запитів особи, для потреб суспільства та врахування регіональних потреб, ефективнішого використання можливостей закладу освіти тощо. Вони надають можливість для поглибленої підготовки за освітніми програмами, що визначають характер майбутньої діяльності; сприяють академічній мобільності студента; дозволяють реалізувати компетентнісний розвиток здобувача вищої освіти відповідно до вимог ринку праці.

1.6. Каталог анотацій вибіркового навчальних дисциплін – це уніфікований короткий опис навчальних дисциплін для вільного вибору студентами факультетів Університету за певним рівнем вищої освіти.

1.7. Вибір дисциплін варіативної частини освітньої програми здійснюється здобувачем вищої освіти у ході формування його індивідуального навчального плану.

1.8. Вивчення вибіркового дисциплін проводиться:

- на бакалаврському рівні вищої освіти – з другого навчального року (третього семестру);
- на магістерському рівні вищої освіти – з першого навчального року (першого семестру).

2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБОРУ СТУДЕНТАМИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

2.1. Порядок формування студентами вибіркової частини навчального плану

2.1.1. Вибір студентом навчальних дисциплін створює умови для:

- поглиблення професійних знань у межах обраної освітньої програми та формування додаткових спеціальних (фахових, предметних) компетентностей;
- поглиблення своїх знань і здобуття додаткових загальних і загально-професійних компетентностей у межах споріднених галузей знань;
- ознайомлення із сучасним рівнем наукових досліджень та розширення (поглиблення) знань за загальними компетентностями.

2.1.2. У відповідності до сформованих цілей студенту пропонується реалізувати свій вибір шляхом:

- вибору навчальних дисциплін із каталогу елективних курсів факультету, який включає переважно спеціальні, фахові дисципліни, що визначають спеціальну підготовку студентів у межах обраної освітньої програми і спрямовані на поліпшення здатності студентів до працевлаштування за обраним фахом;

– вибору дисциплін із загальноуніверситетського каталогу елективних курсів для відповідного рівня вищої освіти студентів з урахуванням потреб та інтересів щодо майбутньої професійної діяльності. До цього переліку також входять навчальні дисципліни інших освітніх програм, що визначають загальнопрофесійну і фахову підготовку, при цьому не містять особливих передумов для їх вивчення у разі вибору студентами, що навчаються за іншою освітньою програмою.

2.2. Укладання переліку вибірових навчальних дисциплін

2.2.1. Перелік вибірових навчальних дисциплін укладається групами зі змісту та якості освіти, які діють відповідно до Положення. Персональний склад груп зі змісту та якості освіти формується на кожному факультеті і затверджується наказом ректора.

2.2.2. Для формування на факультеті переліку вибірових навчальних дисциплін до 15 листопада поточного навчального року кафедри подають схвалені на засіданні пропозиції до переліку вибірових дисциплін (форму визначає робоча група) окремо за кожним рівнем вищої освіти.

При цьому обсяги і зміст дисциплін, спрямованих на розширення та поглиблення спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, мають враховувати структурно-логічну схему вивчення обов'язкових дисциплін, кількість кредитів і видів контролю, визначених навчальним планом для вибіркової частини конкретної освітньої програми.

До переліку вибіркового навчальних дисциплін не можуть вноситися дисципліни, аналогічні за змістом з обов'язковими. Вивчені за освітнім рівнем бакалавра дисципліни не можуть обиратися здобувачами освітнього рівня магістра.

2.2.3.3 метою укладання загального переліку вибіркового навчальних дисциплін групи зі змісту та якості освіти факультетів аналізують необхідну інформацію та можливості якісного забезпечення відповідною кафедрою освітнього процесу. Основними критеріями забезпечення кафедри, що спроможна реалізувати високу якість викладання вибіркової дисципліни, є: кадрове забезпечення (науковий ступінь, вчене звання, досвід викладання дисципліни, особисті напрацювання); навчально-методичне забезпечення (електронний навчальний курс, навчально-методичні матеріали, силабуси тощо); матеріально-технічні та інформаційні ресурси; підсумки оцінювання студентами якості викладання дисциплін кафедри; результати підсумкового контролю знань студентів тощо.

2.2.4. Обрані вибірково навчальні дисципліни проходять перевірку й рекомендуються методичними радами факультетів.

2.2.5. Науково-педагогічні працівники кафедр, які є авторами вибіркового дисциплін сформованого переліку, до 15 грудня поточного навчального року створюють їх опис (анотацію) у розділі «Каталог вибіркового дисциплін» на сайті Університету.

2.2.6. У лютому поточного навчального року загальноуніверситетський каталог вибіркового навчальних дисциплін, що пройшли перевірку, виносяться на затвердження Науково-методичною радою Університету.

2.3. Здійснення студентами вибору навчальних дисциплін

2.3.1. Терміни проведення процедури вибору студентами навчальних дисциплін визначаються із необхідності своєчасного планування та організації освітнього процесу (формування груп для планування навчального навантаження науково-педагогічних працівників), його навчально-методичного і кадрового забезпечення.

2.3.2. Процес організації вивчення вибіркового навчальних дисциплін студентами розпочинається у навчальному році, що передує тому, у якому заплановане їх вивчення. Студенти реалізують своє право вибору навчальних дисциплін на початку II семестру, у березні, якщо вивчення їх передбачене наступного навчального року. Для студентів, які навчаються за освітніми програмами, де вільний вибір заплановано у першому навчальному році, вибір організовується впродовж перших трьох тижнів навчання.

2.3.3. Процедура вибору студентами навчальних дисциплін здійснюється за етапами:

- *Перший* – ознайомлення студентів із переліками дисциплін може розпочинатися кафедрами з початку навчання за освітніми програмами.

Декани факультетів спільно із завідувачами відповідних кафедр знайомлять здобувачів вищої освіти відповідного рівня з переліком вибірових дисциплін, інформують про порядок, терміни і особливості формування груп для вивчення вибірових дисциплін в Університеті. Відбувається презентація пропонованих дисциплін вибірової частини навчального плану.

- *Другий* – вибір студентами вибірових навчальних дисциплін. Триває упродовж 2 тижнів. Їх вибір підтверджується власноруч підписаною студентом(кою) заяви-1 на ім'я декана факультету. Ці заяви надалі обліковуються і аналізуються в деканаті факультету Університету.
- *Третій* – опрацювання заяв студентів групами зі змісту та якості освіти факультетів, перевірка контингенту студентів і попереднє формування груп (у т.ч. міжфакультетських) на вивчення дисциплін. За результатами цього етапу студентам, вибір яких не може бути задоволений з об'єктивних причин, названих у п. 2.4.2, пропонується обрати іншу дисципліну зі скоригованого переліку, надаються відповідні пояснення та консультації. Триває упродовж 1 тижня.
- *Четвертий* – вибір дисциплін із укладеного Каталогу вибірових навчальних дисциплін на сайті Університету. Остаточний вибір дисциплін підтверджується студентами шляхом поданням заяви-2 (скоригованої) на вивчення вибірових дисциплін. Заходи другого етапу організуються деканатами факультетів, відділом навчально-методичної та виховної роботи, відділом забезпечення якості освіти. Триває етап упродовж 2 тижнів.
- *П'ятий* етап – остаточне опрацювання результатів вибору студентами дисциплін зі скоригованого переліку (каталогу курсів), прийняття рішень щодо студентів, які не скористались правом вільного вибору (п. 2.4.5), формування груп на факультетах, міжфакультетських груп. Тривалість етапу – до 2 тижнів.

Єдиний для Університету графік проведення вибору студентами навчальних дисциплін щороку координується розпорядженням проректора з освітньої, міжнародної та виховної роботи.

2.3.4. Результати здійснення студентами вільного вибору навчальних дисциплін заслуховуються на Вченій раді Університету.

2.4. Організація вивчення обраних студентами дисциплін

2.4.1. Студентові може бути відмовлено у реалізації його вибору і запропоновано здійснити новий (скоригований) вибір у таких випадках:

- якщо кількість студентів, які обрали відповідну навчальну дисципліну, є меншою за встановлені в Університеті норми – 12 осіб (для бакалавра), 5 осіб (для магістра). Якщо на вивчення вибірової навчальної дисципліни записалось менше необхідної кількості студентів, то такі

дисципліни вважається не обраними, а студентам пропонується обрати зі списку (скоригований список) дисциплін, які обрані іншими студентами.

2.4.2. Обрані студентом навчальні дисципліни затверджуються деканом факультету, на якому він навчається як складова індивідуального навчального плану студента (далі –ІНПС). Список сформованих міжфакультетських груп затверджується деканом факультету, на якому забезпечується викладання дисципліни викладачами відповідної кафедри.

2.4.3. Відповідно до навчальних планів, передбачено право вибору студентами щосеместрово кількох дисциплін із Каталогу елективних курсів факультету (3-8 семестри для бакалавра, 9-10 для магістра), і щорічно однієї дисципліни із загальноуніверситетського Каталогу. Загальний обсяг на навчальний рік вибіркової складової ІНПС не повинна перевищувати 60 кредитів ЄКТС. Якщо під час вільного вибору дисциплін утворилась диспропорція у розподілі кредитів між семестрами, то її обсяг не повинен перевищувати 20 %.

2.4.4. Зміна студентами з об'єктивних причин свого вибору після його затвердження можлива лише за письмовим дозволом декана факультету. Заява студентів на внесення змін до вибіркової складової ІНПС подається до початку навчального року за умови, що не розпочато опанування вибіркової навчальної дисципліни. Внесені зміни не мають порушувати встановлені в Університеті вимоги щодо мінімальної чисельності студентів при формуванні груп на вивчення вибіркового дисциплін.

2.4.5. Не допускається зміна обраних дисциплін після початку навчального семестру, в якому вони викладаються.

2.4.6. Якщо студенти у визначені терміни не скористалися своїм правом вибору навчальних дисциплін, то відповідні позиції його ІНПС визначаються деканом факультету, де вони навчаються.

2.4.7. Невиконання будь-якої з позицій ІНПС є академічною заборгованістю.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

3.1. Викладання вибіркового дисциплін можуть здійснювати всі кафедри університету за умови наявності відповідного кадрового, навчально-методичного та інформаційно-ресурсного забезпечення, що є свідченням спроможності кафедри задовольнити потреби здобувачів вищої освіти для створення індивідуальної освітньої траєкторії навчання за обраним фахом.

3.1. Оновлення переліку вибіркового дисциплін (за потреби) в Університеті здійснюється щороку до 15 листопада поточного навчального року з урахуванням освітніх запитів здобувачів вищої освіти і на підставі результатів опитувань стейкхолдерів, моніторингу якості викладання тощо.

3.2. Після схвалення та затвердження Науково-методичною радою Університету (для студентів) та Академічної радою з реалізації освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії з відповідної спеціальності (для аспірантів) вибіркові дисципліни формують у загальноуніверситетський Каталог елективних дисциплін окремо для кожного рівня вищої освіти і розміщують для ознайомлення на сайті Університету. До кожної дисципліни у Каталогі додається анотація.

4. Прикінцеві положення

4.1. Заяви зберігаються у деканаті до включення вибіркових дисциплін до індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти (для студентів) та у відділі аспірантури та докторантури (для аспірантів).

4.2. У випадку поновлення, переведення, допуску до занять після завершення академічної відпуски або зарахування на навчання за освітньої програмою підготовки бакалавра на базі освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» можливе перезарахування вибіркових дисциплін за рахунок фактично вивчених, що не дублюють зміст обов'язкових на обраній освітній програмі за умови однакової кількості кредитів.

Реалізувати право вибору навчальних дисциплін такі студенти можуть впродовж навчального семестру з урахуванням результатів студентів, вибору, які навчаються за цією освітньою програмою та обмежень, встановлених цим Положенням.

Розглянуто і схвалено науково-методичною комісією БНАУ протокол № 4 від 9 грудня 2019 р.

Проректор з освітньої, виховної та міжнародної діяльності



Т. М. Димань

Керівник навчально-методичного відділу моніторингу якості освіти та виховної роботи



В. В. Зубченко

Начальник юридичного відділу



Я. Ф. Яцюк

Додаток

ФОРМА**заяви здобувача вищої освіти на включення до індивідуального плану
дисциплін вільного вибору**

Декану _____ факультету,

ПІБ, званнястудент ___ курсу, що навчається за
освітньою програмою __________
назва ОП_____
ПІБ студента(тки)**ЗАЯВА**

Прошу включити в мій індивідуальний навчальний план на
_____ семестр _____ н.р. такі дисципліни вільного вибору:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

(дата)

(підпис)

* *Погодження наставника групи* _____ *(підпис, ПІБ)*